

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy hónapra ..... 200 K
Ennél hosszabb időre előfizetést el nem fogadhatunk.

POLITIKAI NAPILAP

Feladta szerkesztő:
L. LORÁNT JÓZSEF
Kiadó: **HEGEDŰS ÉS SÁNDOR**
Irodalmi és nyomdai részvénytársaság

SZERKESZTŐSÉG: PIAC-UTCA 34. SZÁM
TELEFONSZÁM: 10-20

ADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49. SZÁM
TELEFONSZÁM: 18

Sürgőny cím: Független Ujság Debreczen

A liberalizmus körül

Soha és soha nem ostromoltak annyira egy politikai és társadalmi elvet, mint Magyarországon ma a liberalizmust. Soha nem támadtak hevesebben és nem ócsárolták szenvedélyesebben közéleti férfiakat, mint ma a magyar liberalizmus képviselőit, főképp a liberalizmusnak a nemzetgyűlésben bennülő képviselőit. Ellenük a legfőbb vád az, hogy radikálisok, hogy destruktívok, hogy ők kergették bele most négy éve Nagy-Magyarországot a forradalomba és hogy ők sodorják Csonka-Magyarországot újabb forradalom felé.

Az ostromlók és ócsárlók között sokan vannak olyanok, akik néhány évvel ezelőtt el akarták seperi az akkori liberalizmust, mint amely nem fejezi ki eléggé a haladás gondolatát. Sokan vannak, akik segítettek leszorítani a politikai térről Vázsonyt és az ő demokráta hivatelt, mert nem voltak eléggé radikálisok. Batthyány Tivadart és társait, mert nem voltak eléggé forradalmiak. Hol itt az igazság?

Kétségtelen, hogy a mai magyar liberalizmusnak két legfőbb szellemi vezetője, két legnagyobb erkölcsi tekintélye gróf Apponyi Albert és Rákosi Jenő. Az egyik tagja ugyan a nemzetgyűlésnek, de nem tagja egyetlen parlamenti pártnak sem; a másik csak akkor szerepelhet a törvényhozásban, ha visszaállítják a főrendiházat és abban meghagyják az ő tagságát, amely még Ferenc József királytól kapott. Gróf Apponyi Albert és Rákosi Jenő fél századon keresztül úgy voltak ismeretesek, mint a nemes konzervatívizmusnak a bajnokai, mint a nemzeti hagyományok és vallás-erkölcsi értékek leghívebb őrizői. Bizonyos, hogy ők alapjukban véve nem változtak; mennyire meg kellett változnia a magyar politikai felfogásnak, ha a liberalizmusnak most órák kell támaszkodnia és ha a ma uralkodó politikai rendszer még őket is hol burkolta, hol nyíltan destruktívával, felforgató törekvésekkel, nemzetrontó radikalizmussal vádolja?

A legkisebb vád, a legenyhébb támadás, amellyel a mai liberalisokat illetik az, hogy radikálisok. — Radikális Rassy és Rupert, akiket tulajdonképp a keresztényen kurzus vetett felszínre, radikális Vázsonyi Vilmos és Ugron Gábor, akiket pedig már a Károlyi-forradalom is félretolt, radikális Balazs Dezső, aki az általános titkos választójogot ellenezte, akít az októberi forradalom vezetői üldöztek, akít a kommunizmus börtönre is vetett. — Pedig a liberális csoportnak a programjában nincs egyetlen egy radikális pont sem; nem követelik az egyházi vagy szekularizációt, nem követelik az iskolák államosítását, nem követelik a püspöki hatalom korlátozását és a papi nőtlenység megszüntetését, mint azok a forradalmi papi tanácsok és keresztény-szociális nemzetellenes követelték, amelyekben Vass József és Haller István, a kurzus közoktatásügyi miniszterei vitték a szót. — Jogrend, jogegyenlőség, mellékkormányokkal könnyen elbánó teljes állami hatalom; ez a liberális csoport programjának foglalatja. Hol itt a felforgatás, hol itt a radikalizmus?

A liberalizmus körül folyó egész harcnak más az eredete, más a célja.

— Hosszas fejtegetésnél talán jobban megmagyarázza egy adoma. Székely földön jártomban hallottam egy csiki góbétól: Nincs szebb, nincs jobb vallás, mint a katolikus vallás, csak papok ne lennének benne. — Ezzel teljesen egybevág egy mérsékelt antiszemita ismerősöm kijelentése: Testestől-

lekestől hiva vagyok a liberálizmusnak, csak zsidók ne lennének benne. — Csakhogy a dolog úgy áll: aki jó katolikus, annak be kell fogadnia a papokat is; aki igazán liberális, annak el kell ismernie a zsidókat is.

Régi liberális.

Olaszországban a fassisták kerekedtek felül

A kormány a fassista nyomásra visszavonta az ostrom-állapot kihirdetését

A fassista jelszó: Fel Róma felé!

Páris, október 28. Mint a Havas-íródnak Rómából jelentik, hivatalosan ma déltől fogva egész Olaszországra kihirdették az ostrom-állapotot. Az ostrom-állapotot déli egy órakor hirdették ki. Délután 4 órakor azonban a kormány azzal az indoklással, hogy a helyzet az egész országban lényegesen megjavult, — visszavonta az ostrom-állapot kihirdetésére irányuló rendeletét.

A hozzájuk érkezett táviratokból kivehetőleg azonban a dolog másként áll. Nem javult meg a helyzete fassisták zavargásait illetőleg, hanem a fassisták kerekedtek felül. Ugy látszik, a kormány ellenállóképességét elvesztette és nem mer megmérkőzni a Róma felé vonuló fassista csapatokkal

Fel Róma ellen

London, október 28. A Times Olaszországból október 27-i keltezéssel azt a jelentést kapta, hogy a fassisták fél 12 órakor különböző városokban együttes akciókat indítottak.

Róma, október 28. Tegnap éjszaka Olaszország nagyobb városaiban a fassista szervezetek nyilván előzetes közös utasítás alapján előre megállapított terv szerint kísérletet tettek elsősorban a prefektúrák, majd a postai és távúrák épületek és pályaudvarok megszállására. A kísérlet több helyütt sikerült, egyes helyeken azonban a kormány utasítását követő katonaság ismét kiszorította a fassistákat az elfoglalt épületekből. A fassisták azonban a helyeken, ahol a hatalmat átveették köztették a lapokkal, hogy szigorú cenzurát léptetnek életbe. A középületek megszállása után a legfőbb helyről teherautókon és külön

vonatokon a fassista szervezethez tartozó csapatok egy részét Rómába indították.

Cremonából jelentik, hogy ott a katonaság és fassisták között a prefektúra épületéért véres harc fejlődött ki, amely a fassisták kiszorításával végződött és négy halottat követelt.

Piacenzában a fassista csoport vezetője közölte a rendőrfőnökkel, hogy egész Olaszországban megkezdik a fassista uralmat és hogy a fassisták el fogják menni Rómába is.

Pisában már kiadták a fassisták a jelszót: „Fel Róma ellen!”

Firenzében a fassisták megtámadták az állomást és a posta épületét.

Toscánában sok ezer fassista gyűlt össze és teherautókon és vonatokon utba vannak Róma felé.

Venában a fassisták megtámadták a Sancta Barbarin erődöt.

A fassisták kiáltványa a hadsereghez

Róma, október 28. (A Debreczeni Független Ujság bécsi szerkesztőségének telefonjelentése.) Mussolini ma felhívást intézett a katonatisztekhez és legénységhez, akiket felszólított, hogy csatlakozzanak a fassismushoz. Hangoztatja a kiáltványban, hogy a fassismus korántsem irányul a monarchia ellen, sőt ellenkezőleg az Viktor Emdruel királysádnak támogatását célozza. A bizottság azonban igazi királynak szeretnék látni, nem pedig jelenlegi támadóval.

Róma védelme

Róma, okt. 28. Tekintettel arra, hogy a pizai fassisták elrendelték az általános mozgósítást és erősen készülődnek arra, hogy Róma ellen vonuljanak, Rómában a közbiztonsági szolgálatot katonai hatóság vette át. Rómában a rend biztosítása érdekében széleskörű intézkedéseket tettek. A város több területén gépfegyveres csapatok táboroznak.

A kormány nyilatkozatot adott ki, amely szerint megiette a szükséges intézkedéseket a rend fenntartására. Ejjékor minden jelentősebb városban a polgári hatóságok a katonai hatóságokva ruházták át a hatalmat. A Rómába vezető vasútvonalat katonaság őrzi. Milanóban éjjelkor katonaság szállta meg a középületeket. Rómában a fassisták utasítást kaptak, hogy ma délig jelentkezzenek szervezeteiknél.

A kormányválság

Róma, okt. 28. Facta miniszterelnöknek az a kísérlete, hogy a Mussolinivel való tárgyalások utján kormányt alakítsa, kudarcot vallott.

A király, aki tegnap este visszaér-

kezett Rómába, behatóan informáltatta magát a politikai helyzetről. Még korai jóslásokba bocsátkozni arról, hogy a fassisták tárgyi és személyi természetű követeléseit közül mennyi valósulhat meg.

Általában Giolittiben látják a jövő miniszterelnökét. Az összes politikai pártok 80-ik szilvéstünanla alkalmából olyan lelkesen ünnepelték Giolittit, hogy megbízatása megfelelné az olasz közhangulainak.

Előreláthatóan nagy szerep jut a válság megoldásában Orlandonak is, aki tegnap hosszasan tárgyalt Factával és Giolittivel. Legsűrűbben Salandra, Giolitti és Orlando nevé emlegetik.

A pénzügyi helyzet komoly

Róma, okt. 28. Giolitti, aki ezidő szerint Cuneóban tartózkodik, egy gyűlésen kijelentette, hogy Olaszország pénzügyei annyira komolyak, hogy csak sürgős és erőteljes beavatkozás segíthet. Az államháztartás deficitje évről-évre milliókkal növekszik és ha ez ellen semmit sem tudnak tenni, a katasztrófa aligha lesz elkerülhető.

A bécsi nacionalisták a kommunisták ellen

Bécs, október 28. Az utóbbi időben mind sűrűbben fordul elő, hogy különböző osztrák nacionalista szervezetek és politikai pártok által rendezett gyűléseket a kommunisták és a szélsőséges szocialisták megzavarták, sőt szét is verték. A kommunisták terrorja annyira elfajult, hogy a kommunisták lapja a Rothe Fane, mint ismeretes nyíltan politikai orgyilkossággal fenyegetőzött. Ez a provokáció arra készítette az osztrák nacionalistákat, hogy védekezzenek. Az osztrák nacionalistáknak katonás fegyvellemel megszervezett organuma a Frontkämpfer vereingung, amelynek tagjai aulnyomórészt nacionalista érzelmű volt katonatisztek, megüzenték a kommunistáknak, hogy ezébtől ha a kommunisták s a szélsőséges szocialisták a gyűléseket meg akarják zavarni, a harcokok szövetsége haborozás nélkül fegyverrel fog élni és a következményekért a felelősséget a politikai terrort rendszeresen akarókra hárítja át.

A román vizum-retorzió

Pélfhivatalos jelentés alapján megirtuk tegnap, hogy a Magyarországon egy cikke miatt a budapesti román követség beszüntette a vizumok láttamozását, valamint azt, hogy a magyar kormány ret. zikénsa megtiltotta a bukaresti magyar követségnek a vizumláttamozást.

Ma délben meglepő fordulat állott be ebben az ügyben. Egy hírlapíró kérdészködésére ugyanis a budapesti román követség kijelentette, hogy a vizumok kiadása nem szünetel, nem is volt beszüntetve, sőt nem is volt tervbe véve, a láttamozás zavartalanul folyik és ma déli fél 12-ig százdnl több vizumot adtak ki. A sérelmet a román kormány nem a vizumok beszüntetésével akarja elintézni, hanem más módon.

Ezenfelül a román kir. követség a Magyar Távirati Iroda szerkesztőségéhez ma délben az alábbi levelet intézte:

„A román kir. követség kéri a Szerkesztőséget, hogy az alábbi kommunikéit közzétenni sziveskedjenek:

A magyar sajtóban ma, 1922 október 28-án megjelent ama híresztelésekkel szemben, hogy a román konzulátus a vizum kiadást megszüntette volna, a kir. követség megjegyezte, hogy tegnap, pénteken a konzulátus 11 óra harminc percig működött, habár nagy görögkelti, ünnepi miatt szünetelnie kellett volna. Ma 28-án a vizumkiadás rendszeren folyik. Egyetlen megitt intézkedés bizonyos protekciós soronkivüli ajánlások visszautasítására szorítkozik, mert ezek az ajánlások a konzulátus előtt dcsorgónépre sérelmesek voltak.”

A Magyar Távirati Iroda a fenti közleménnyel kapcsolatban jelenti, hogy illetékes helyen a láttamozás beszüntetéséről szóló tegnapi közleményt teljes egészében fenntartják.

A vizumláttamozás beszüntetése a sajtószabadság eddig ismeretlen korlátozása

Illetékes helyen az ügyről ma a következőket jelentették ki:

— A budapesti román követségnek az az intézkedése, amellyel beszüntette az utlevelek láttamozását, azt jelenti, hogy a magyar sajtó keze

mez van köve, mert hiszen bármely állam elhatározhatja magát a román kormányhoz hasonló lépésre, ha egy neki bármely szempontból nemtetsző cikk jelennek meg. A román eljárási szabadság teszi a sajtószabadságot. A román követség retorziója a sajtószabadságnak egy eddig még ismeretlen korlátozása. A magyar kormány meg fogja találni a módot és eszközöket arra, hogy illetékes nemzetközi fórumok előtt megvilágítsa ezt az adott helyzetet is és végre valóban elégtételt szerezzen azokért a jogtörtségekért, amelyeknek előképe a romániai sajtóellenes Románia és Jugoszlávia kormányai már annyiszor feljegyeztették az évek során.

A posta tarifaemelése

Budapest, okt. 28. A Magyar Távirati Iroda a kereskedelmi miniszterkabinból kapott értesülés alapján közli, hogy a szeptember 25-iki és október 5-iki részleges tarifaemelésnél nem érintett díjak felemelése november 1-én megtörténik. Az október 20-iki értékezetlen elhangzott kívánásokat is figyelembe véve, a főbb díjak a következők:

Levél helyben 15, vidékre 25, levelezőlap helyben 6, vidékre 10, nyomtatvány, áruminta és hirdaplíjszabás a mostinának felszerése, a csomagok 1-3-15-20 kilogramm élelmiszer tartalommal 30-50-80-1000, egyéb tartalommal 40-60-100-140-180 korona. Távirat szavanként belföldre 15 szomszéd országokba 30 korona. Új belépés, mint távbeszélő állomás előfizetési díja Budapesten 24000, vidéken 12000, illetve 6000. Helyi beszélgetés Budapesten 10, vidéken 5, környelkre 30 és egyéb viszonylatban 100, 200, 300, 400. A tankönyvek a hirteleni tarifa alá vétenek. Az emelés nem egyenlő arány szerint történt, hanem az önköltség, kulturális és gazdasági szükségletek kielégítésére.

Eltekintve a helyben az emelést azzal indokolták, hogy az 1922-23 költségvetés ében a postának összes kiadásait a bevételekből kell fedeznie, mert a személyzeti rendkívüli igény és a természetbeni ellátás költségei a törvény által engedélyezett mérték fölé emelkedtek. Amíg az 1921-22-ik évi költségvetés kiadás csak 1200 millió volt, addig az 1922-23 évi kiadást 2000 millióra emelték elő.

Bonar Law diktálni akar Lausanneban

Páris, október 28. Itt azt olvassák ki Bonar Law glasgowi beszédéből, hogy Bonar Law olyan békekötést vár a lausannei konferenciától, amelyet a hatalmak lognak diktálni, holott tudhatná, hogy Franciaország tekintettel kíván lenni a változott helyzetre és arra törekszik, hogy olyan békekötés jöjjön létre, amelyet a törökök könnyű szívvel elfogadhatnak. Egyebekben az a vélemény alakult ki az itteni kormánykörökben, hogy az új angol kormány külpolitikája lényegesen elfog térül Lloyd George külpolitikájától és hogy még a választások előtt fontos döntések fognak történni Londonban. A vezető lapok nincsenek meglepődve Bonar Law program beszédével. A Times vezércikke azt a tételt állítja fel, hogy Lloyd George kormányzása idején Franciaországnak mindig az volt a benyomása, hogy Anglia rendszeresen és céltudatosan kémli németországot, mert alkalomadtán ki akarja játszani Németországot Franciaország ellen.

Svájc vendégül látja a konferenciát

Zürich, október 28. Berni jelentés szerint: Olaszország, Franciaország és Anglia diplomáciai képviselői megjelentek a külügyminisztériumban és közölték, hogy a keleti konferenciát Lausanneban szándékoznak összehívni. Az államtitkár kijelentette, hogy a kormány gondoskodik a tárgyalások zavartalan lefolyásáról.

Utmutató, hivatalos menetrend októberi kiadása megjelent. Kapható Hekdiús és Sándor Rt. könyvkereskedésében.

A ruthén földön statáriumot hirdettek ki a csehek

A „Debreczeni Független Ujság” bécsi szerkesztőségétől.

Bécs, okt. 28. Jelentettük, hogy a „Kárpáti Futár” című munkácsi napilap hírt adott arról, hogy a ruthén föld népe megelégedte a csehek önkényuralmát és azt, hogy a békeszerződésben megállapított autonómiát Ruszinszko még mindig nem kapta meg. Eppen ezért a ruthén nép vezetői elhatározták, hogy sorsuk intézését maguk veszik a kezükbe. Elhatározták azt, hogy az összeomlás után a magyar uralom alatt megalakult magyar-ruthén nemzeti tanács veszi kezébe a hatalmat az autonóm ruthén területen. Ennek a forradalmi alakulásnak e héten kellett volna megtörténnie. A „Kárpáti Futár” közlése azonban a tervet időnek előtte kipatantotta. A csehek vasárnap óta valószínűleg ostromállapotot teremtettek Ruszinszko-ban, főként Munkácson. Rengeteg letartóztatás történt és a munkácsi pályaudvart valószínűleg elzárták a városról. A cseh megszálló hatóságok el vannak tökéve arra, hogy fegyverrel is megakadályozzák a ruthén nép forradalmát. A ruthének

viszont a részben már foganatosított, részben tervbevetett statáriális intézkedésektől nem ílednek meg, hanem mindenáron arra törekszenek, hogy a magyar uralom alatt választott kormányzótanács még ebben az évben átvegye a hatalmat a csehek által logtalanul bitortól ruthén Felvidék felett.

Tót fassista akció

Prága, okt. 28. A Jehliska és Unger szerkesztésében Teschenben megjelenő Szlovák néhány heti szünet után újra megindult.

A legutóbbi számok egyikében kiáltvánnyal fordult a tót nemzethez, hogy indítson akciót a csehek ellen, az olasz fassizmus mintájára. A kiáltvány szerint a cseh idromból csak az egészséges fassizmus hozhat szabadságot, ezért minden tót, aki a cseh elnyomás alatt szenved, álljon a tót fassisták sorába. A tót nemzet jövője az Orel egyletben gyökeredzik. Ez az utakat alapja a jövő tót hadseregének és némi változtatással megalakítható bejőle a tót fassizmus.

Eltávolították a zsidó orvostanhallgatókat a kórbonctani intézetből

Tegnap délelőtti óta ismét izzó a hangulat a Tisza-egyetem orvosi fakultásán. A legutóbbi mesterséges egyetemi sztrájk óta a kedélyek alaposan lehiggadtak és már-már úgy látszott, hogy semmi sem zavarja az egyetem békés esőndjét, amikor tegnap délelőtti 11 órakor a harmadéves kórbonctani órája előtt több Csaba egyesületbeli egyetemi hallgató udvariasan felszólította a zsidó orvostanhallgatókat, hogy távozzanak el a kórbonctani intézetből. Az incidens előzményei a következők:

Csütörtökön délelőtti Orsós professzor adott elő kórbonctant. Előadása egyik periódusában humorosan világított meg egy kérdést, mire a jelenlevő hallgatók nagy része, keresztények és zsidók egyaránt hangosan nevetni kezdtek. A professzort láthatóan idegesítette a hallgatók vigadása, abbahagyta az előadást, kijelentvén, hogy a nevetés annyira idegesíti, hogy nem tudja előadását folytatni.

Tegnap délelőtti ismét kórbonctani óra volt. A hallgatók már teljes számmal összegyűltek, amikor a harmadéves zsidó egyetemi hallgatókhoz — tízen vannak — egyenként odamentek Csaba-sapkás egyetemi hallgatók és udvarias hangon távozásra szólították fel őket. A zsidó egyetemi hallgatók

szó nélkül távoztak az épületből. Még a déli órák folyamán felkeresték dr. Belák Sándor orvoskari dékánt, akinek előadták az őket ért sérelmet. A dékán meghallgatta a panaszt és megígérte, hogy intézkedni fog a kinos ügyben. Hogy a dékán intézkedésének milyen eredménye lett, e percben még nem lehet tudni, mert a Tisza-egyetemen ma megkezdődött egy 9 napos szünet s így csak a szünet után fog kitudódni, hogy mi volt az oka a zsidó hallgatók eltávolításának és lesz-e további következménye a tegnapi incidensnek.

Egy zsidó egyetemi hallgató szerint a Csabások állítólag a csütörtöki órán történt nevetés miatt nehezteltek meg a zsidó orvostanhallgatókra, holott — szerinte — a keresztény hallgatók is ap úgy nevettek a kérdéses órában, mint a zsidó vallásuk. Kíváncsian várjuk a kinos incidens további fejleményeit. Véleményünk szerint bármi is történt Orsós professzor óráján, egyetemi hallgatók nem rendszabályozhatják meg az ott történtek miatt kollégáikat. Orsós professzornak elég tekintélye van ahhoz, hogy felelős helyről tud megtorolni bármilyen óráján történt zavaró incidens és nem szorul hallgatói önkényes beavatkozására.

Aradon él Petőfi öccsének családja
Petőfi István sarja Petőfi János, az aradi Pannónia-étterem főpincére — Ifju Petőfi Sándor, a kilenc éves zongoraművész

A „Debreczeni Független Ujság” aradi tudósítójától.

Arad, okt. 28. Petőfi Sándor százéves születési évfordulóját ünnepli nemcsakára egész Erdély és a szomszédos Magyarországon. Mindenfelé az ő hozsannás emléke körül tömülnek a hivatalos és nem hivatalos magyar kultúra, színházi, irodalmi egyesületek és társadalmi szervezetek áldoznak a magyar géniusz legcsodálatosabb és lempompásabb kifejezőjének, verseit újra fordítják franciára, németre és románra; amikor egészen hirtelen, mintha egy villám lenne ez a költő lidérec életéből: fölbukkan az a hír, hogy Aradon élnek Petőfi öccsének, Petőfi Istvánnak egészen közvetlen hozzátartozói. Egy pillanatra magunk is visszadöbbenünk, amikor halljuk: hogy lehet az, hogy csak most fedezik fel ezt a magyar kulturális történelmi adatot, hogy van az, hogy senki soha nem említett sehol Petőfi Istvánékról semmit, egészen máig, a mikor Aradig vezet el a költő életének ezer kutatóját, ismerőjét, hivatalos és nem hivatalos esztétákat a szerencsés véletlen? S milyen történet húzódik meg a felfedezés hátterében, ki az, akit idáig vetett a sors Petőfi családjából, hogy került ide, a Pan-

nonia étereméig? Misztifikációról van szó, vagy igazságról? És ha igazságról: hogy lehetett erről mindmáig megfeledkezni?

Mindjárt megnyugtathatjuk a hivatalos aggodókat: tény, hogy Petőfi János aradi pincér egészen Petőfi Istvánig tudja kimutatni egyenes ágban a leszármazását, Petőfi János Pestről került ide Aradra, most kapta meg végleges letelepedési engedélyét. Négy esztendő volt, amikor apja, idősebb Petőfi János, a budapesti királyi opera zenésze meghalt. Az apjára alig emlékezik, azt mondja, hogy minden hangszerhez értett és az volt a szándéka, hogy fiát is zenészek középteti ki. Ebben megakadályozta a sors mostohasága és az, hogy nagyon szerény fizetésből kellett megélniük, azután, hogy idősebb Petőfi János meghalt, az özvegy édesanyjánál egyszer egy idősebb ur jelent meg, Ferenczy Zoltán volt, a Petőfi-társaság titkára. Pontosan kikérdezte az özvegyet, milyen visszamenő ágról tud, kik azok, akik további adatokkal szolgálnak és azokat bizonyítani tudják. Amikor özvegy Petőfi Jánosné néhány régi emléket, könyvet, levelet és

más apróságokat szedett elő, amik mind Petőfi István hagyatékából valók voltak, Ferenczy Zoltán megkérte az özvegyet, hogy ezeket a relikviákat bocsássa a Petőfi-ház rendelkezésére. Azt is mondta Ferenczy, hogy a Petőfi-társaság, látván a dolog készséghonhatatlan komolyságát, gondoskodni fog Petőfi István családjának a sorsáról, a relikviáért kellő ellenértéket szolgáltat majd és gondtalan életet biztosít nekik.

— Nem tudom — mondja Petőfi János — miért nem kaptuk meg mindazt, amit ígértek, azt sem tudom, hogy mi, akik az Alföldről valók vagyunk, hogy kerültünk fel a fővárosba. Kis gyerek voltam, amikor — később — az anyámat kísértém ki a temetőbe. Pincérnek kellett mennem, szép íráson van, kérem, ne tessék kinevetni, de étlapokat írok itt a Pannónia-étteremben, most senkinek sincs ilyen jó írása a pincérek közt. En nagyon kérem a szerkesztő urat, ne tessék a dolgot így egyszerre szellőztetni, mert most nem olyan idők járnak. Az apám apját Istvánnak hívták, az is korán elhalt, az egész dolog nem olyan aktuális... Itt jól keresek és mindent a flamra áldozok, aki meglátja majd, világhírű zenész lesz.

Ugy beszél Petőfi János, annyi fájdalmas mondással, annyi furcsa, kétségbeesett és elfojtott keserőséggel, hogy hinni kell neki. És különösen abban a percben, amikor a fiáról beszél, felgyullad a két szemé, megpirosodik a beesett, halvány, szőkebajszos arca; angol bajusz, de az egész fiziognómia, a két kiugró pofacsont, a magyar homlok és az a pár lázas gesztus, amivel a szavait kísérik; nem is szuggesztív elképzelés, ha kifejezetten hasonlít Petőfi Sándorhoz.

És így hívják Petőfi János kislátját, a kilenc éves művészt, így írta magát a füzetekre: ifju Petőfi. Négy esztendője zongorázik. Pesten tanult Riess Olgánál, az Andrásy-utón. Nyilvánosan vizsgázott, hallatlan sikere volt, akkor, egy este mindenki arról beszélt, hogy a nagy Petőfi Sándornak valamelyik rokona zongorázik, akit ki kellene taníttatni, sőt egy budapesti napilap cikket is írt róla. De megint nem történt semmi, a relikviáért ígért pénz sem érkezett meg, a pénz egyre drágább lett vagy olcsóbb, az már aztán egészen mindegy, nem lehetett megélni, már odafele, hát lejöttek a familiyál Aradra. Ifju Petőfi a legjobb tanuló a negyedik elemiben, a tanító ur mindig öt szőlítja föl elsőnek... És mindig így: ifju Petőfi Sándor.

November közepén Petőfit ünnepli a világ minden kulturnemzete. Itt Aradon, Petőfi János az „István öcsémhez” adresszáltjának unokája spricceket hord a vendégeknek és étlapokat ír. A kis Petőfi Sándor zongorázni tanul. S hogy mi ezen egy kicsit fejcsóválva tündönlünk: kérdezzvén, nem lehetne-e másképen is, azon nincsen semmi meglepődni való. De azon már inkább: miért nem veszik észre Petőfiéket azok, akiknek a magyar kultúrához való hivatalos kapcsolatok elszűréndi kötelességüké teszi nemcsak a halott költő emlékének megőrzését, hanem az élő Petőfiék sorsának intézését is.

— Lefoglaltak egy német hajót, Bécsből jelentik: Az amerikai Hüllstoneban a kikötő rendőrség lefoglalta az Oberschleisen nevű német gőzöst, mert 516 hectoliter alkoholt volt rajta. A hajó német kapitány utakozott az átkutatás ellen és az egyik amerikai rendőr mellé vágta, amiért vasra verték és a fedélzeten egy cölöphöz láncolták.

Frank Sándor
Póli divatházában Piac-u. 42.
(Pannónia-szálló alatt)
Elengérs
női téli kabátok,
kőpenyek, szőrme kabátok,
ruhák, blousok, leányka,
valamint bakfis kabátok,
sport kabátok megérkeztek.

Petroleumos fahordókat vesz legmagasabb napi árban ULLMANN SALAMON
Kereskedelmi Részvénytársaság

Egy színésznő — Ady Endréről

Az irodalom minden barátjának kötelessége lehetőség szerint résztvenni abban a tanulságos és érdekes adatgyűjtésben, amelynek eredményeül a modern magyar lírai költészet fejlődésének, Ady Endréről, 1877-től 1914-ig élt, külső formában és belső jelentőségében egyaránt monumentális élete fog egységbe fogva kibontakozni. Minket, debreczenieket, különösen Ady életének ama szakasza érdekelt, amelyet a költő, mint hírlapíró, a múlt század legutolsó éveiben, Debreczenben töltött. Ez időre esik az az apró és kedves epizód, amelynek egyik hőse Ady Endre, a huszonegy éves színi kritikus, másika pedig Szabó Irma (Árkossyné), a debreceni színház volt jeles színésznője. A kis epizódra vonatkozólag, amelyet egyébként Ady biográfusai is feldolgoztak, kérdést intéztünk magához Árkossynéhez, aki a **Debreceni Független Ujság** olvasói számára a következőket mondotta Adyval való ismeretségéről:

— Ady Endrével 1899 tavaszán ismerkedtem meg. Ez időben a debreceni színháznál Komjáthy társulata kötelekében játszottam náiva-szerepeket. A fiatal Ady újságíró volt s mint ilyen, színi kritikákat írt egyik helybéli lapba. Sokáig nem ismertem őt, csak névről, a lapokban megjelent vértel nyomán, míg egyszer aztán a színházulást egy másik tagjának, Fáy Flórának a lakásán egy délutáni látogatás alkalmával találkoztunk s megismerkedtünk. Hogy Ady kereste-e, előkészítette-e ezt a találkozást, nem tudom; csak annyit bizonyos, hogy a barna arcú, setét hajú s általában vonzó külsejű fiatal költő, mikor Fáy Flórától eltávoztam, hazakísért s a következő néhány napon — háromszor vagy négyszer — előnként megvárta a színháznál s estendő után elkísért a lakásomig. E sétatá alkalmával Ady szellemes és művelt, de amellet lobbanékony, ideges és heves fiatalembernek mutatkozott.

— A negyedik estén, ahogy jöttem kifelé a színház udvaráról, egyik színész kollégám a kapunál megszólított s természetesen — ahogy ez közöttünk szokás — tegeződve váltottunk néhány tréfás szót. Ady ezuttal is várakozott réám s tanujá volt a kurta dialogusnak, amely után csatlakozott hozzám. Megindultunk hazafelé. — A fiatal Ady azonban ezuttal nem volt a kedves, elmes és lobogó lovag, hanem sértett és haragos férfi, aki dühösen csatiant rám már az első lépésnél s felelősségre vont azért a néhány bizalmas szőért, amelyet a kapuban álló férfi kollégámmal váltottam. Hasztalan magyaráztam neki, — amit különben színi referens létére úgy is tudnia kellett —, hogy a színi-szertu puszta bohémizokás és hasztalan igyekezetem rávezetni arra, hogy ilyen erőszakos, támadó hangot talán mégsem engedhet meg magának velem szemben, Ady nem engedte feladott s mogorva szótlanóságban jött velem a lakásom kapujáig. Ott elváltunk s én Ady Endrét soha többé az életben nem láttam.

— Hallottam, hogy az összekoecsnást követő napon elutazott Debreczenből. Nekem pedig rövid idővel azután egy verseskönyvet küldött, — első, Versek című kötetét — s benne két ceruzával berekesztett három — gondolom ennyi — költeményt, amelyeket nyilván hozzám írt. A színi évad végén magam is elkértem Debreczenből és sajnos, színész-vándorlásaim közben Ady ajándéka is elkallódott, a kedves verseskönyv.

— Mindez majd egy negyedszázad előtt történt s bizony az egész kis epizód csak halaványan, főbb vonásokban él már emlékezetemben. . . . K.

* Ady Endre életének ez az epizódja kimaradt Kardos Lászlónak, a debreceni zsidó gimnázium tanárának Adyról írt és a közel hetekben megjelenő könyvéből. E közlemény tehát hozzájárul Kardos érdekes és értékes könyvének teljessé tételéhez. (Szerk.)

— Csongrád rendezett tanácsú város. Budapestről jelentik: A belügyminiszter Csongrád nagyközségnek rendezett tanácsú várossá való átalakítását megengedte.

Legjobb gyapjuszövetek
FELOHEIM DEZSŐ-től
Piac-utca 67.

Széchenyi István elkobozott írásai
A legnagyobb magyar döblingi feljegyzései, politikai és bölcsészeti munkák, naplótöredékek, sárgult levelek

(A Debreceni Független Ujság bécsi tudósítójától.)

Bécs, (október.)
A bécsi kormány, alig egy hónappal a halála előtt Széchenyi Istvánnal házkutatást tartott a döblingi szanatóriumban. A házkutatás alkalmával egy e célra kirendelt rendőrtisztviselőnek meg kellett figyelnie Széchenyit, akinek megnyerő egyénisége — amint a hivatalos jegyzőkönyvből kitűnik — egészen elbájolta a rendőrtisztet. A házkutatás különben oly udvarias formák között ment végbe, hogy Széchenyi a jegyzőkönyvet „a kötelességek teljesítő tisztviselői humanitásának háds elismerésével” írta alá. Ugyanabban az időben házkutatást rendeztek Grögen dr-nál, a gyógyszerész vezetőjénél is, ahol a *Blick* egy példányát találták meg. A *Falk* Miksánál, *Hoiland* Ernőnél és *Keskemethy* Aurélnál tartott kutatás eredmény nélkül végződött, ellenben a gróf titkáranál, *Kiss* Mártonnal utításkájában Széchenyi egy nagy művének fogalmazványát találták meg, amely éles bírálatá volt az akkori kormányának és a kormányzati rendszernek, sőt magának az uralkodónak és önmagának is. Nemskára rá, hogy a legnagyobb magyar 1860. április 8-án önkézzel vetett véget az életének, a bécsi rendőrség máris elkobozta azokat az írásait, amelyek a döblingi szanatóriumban még felkutathatók voltak.

1860. nyarán szabadabb levegő kezdett fújdogni a bécsi udvarban. A magyar befolyás is erősödött, úgy hogy a kormány azzal a gondolattal kezdett foglalkozni, hogy nem lenne-e tanácsos megnyitni azokat, akiket Széchenyi írásai kompromitálhattak volna. Ezért *Mecsek* báró rendőrminiszter azt a tanácsot adta I. Ferenc Józsefnek, hogy Széchenyi írásait sem misítsék meg. Az uralkodó hozzá is járult ehhez a tervhez, később azonban úgy határozott, hogy Széchenyi István hátrahagyott írásait a kabinetirodában kell megőrizni. Ezek mulva aztán a bécsi udvari és állami levéltárba kerültek. A forradalom után az új osztrák kormány *Károlyi* Árpádnak a jeles magyar történetudósnaak, megengedte az iratok tanulmányozását.

A lefoglalt írások legnagyobb részét Széchenyinek Döblingben írt művei alkotják. A nagy beteg, mihelyt le tudta küzdeni kízó önvádait, azonnal tollhoz nyult. Kisebb filozófiai és bölcsészeti témákon kezdte. Ebből az időből származik „*Szeretem és szeretet*” című kis értekezése, valamint az „*Önismeret*”, melyet *Török* János ki is adott. Ekkor foglalkozott „*Por és Sár*” című értekezésének átdolgozásával. Ezidőtájt — 1857-ben — készült a fiához írt *Parainésis* is, amelyet egy bécsi rendőrtisztviselő így jellemezett: „*A pszichológiai és pedagógiai ismeretek legzadagabb kínesei vannak ebben az írásban összehalmozva, csodálatos életbölcsesség csillan ki minden sorukból. . . .* A grótot különösképen jellemző rapszódikus stílus itt teljesen hiányzik; az egész munka véges-végig logikus és egyöntetű. A *Parainésis* élénk fényt vet az írójára. Egy helyen azt mondja, hogy a sors megtagadta tőle a gyors fel fogás képességét, de ehelyett egy értékesebb ajándékot juttatott neki: a gondolatok nagyságát és az elmélyedés adományát, amely nélkülözhetetlen feltétele azoknak a műveknek, amelyek örök értékre számot tartanak.

A hagyaték legterjedelmesebb műve egy kétszáz főlőives politikai munka, amelyel Széchenyi nyolc havi szorgalmas munka után 1857. novemberében készült el. Ebben a munkában — ahogy *Károlyi* jellemzi — Széchenyi lelki szemét előtt elvonul mindaz a szenvedés és keserű megajátítás, a mely az országot Arad óta földresujtotta, Széchenyi Istvánból pedig ama kegyetlen és eles kritikát váltotta ki, amellyel az uralkodó kormányzati rendszert és annak valamennyi képviselőjét vérg ostorozza. A kritika és analízis, az államiéríru haragja és elkeseredése, a velőkiig ható szarkazmus, a kiméltetlen guny, a sebző szellemesség, triviális és fonséges, reális és fantasztikus elemek bizarr, de még is nagyszerű harmóniába vegyülnek össze ebben a magyarul írt, hatalmas politikai szatírban. Érdekes sajátossága ennek a munkának, hogy *Bach* rendszerének vezető alakjai elképzelt beszélgetéseik során az önguny és önironia szuró fegyvereivel kölcsönösen

vérg megsebzik egymást. *Bach* pld. császári ura előtt mulatságos módon eldicsekszik a hiúságával, hízkelésével és egyéb rossz tulajdonságaival. Széchenyi — ha kell — a szarkazmus és guny fegyvereit is kiméltlenül felhasználja olyanok ellen, akik azt megérdemlik, így *Schwarzenberg* Felix herceg, „*Magyarország hőhéria*” ellen. Az uralkodót sem kimélt meg e művében, amelynek alapján a híres *Blick* készült, úgy hogy Széchenyinek a *Rückblick* megjelenésekor csak magyarnyelvű művet kellett átdolgoznia és lefordítani.

Irodalmi hagyatékából ismerhetjük meg Széchenyi egy másik, eddig ismeretlen politikai művét is, amelyet németül írt meg. A címe: „*Disharmonie und Blindheit*” (Disharmonia és vakság), amelyet a *Blick folyóiratsá-nak* lehet tekinteni. Ebben az írásában kifejezésre jut az az elkeseredés, amely Széchenyit előntötte akkor, amikor a magyarokkal való kiegyezést előmozdító *Hübner* báró külügyminiszter 1859-ben megbukott. *Bach* akkor már római követ volt. Széchenyi maró gunyja és kegyetlen kritikája tehát mások ellen fordult. *Goluchowsky*, *Nádasdy* és *Thierry* voltak a célpontjai. Az uralkodónak is kijutott egy pár oldalvágás, mert Széchenyi a törvény alapján áll és kimutatja az „*újításos elmélet*” lehetetlenségét.

Most kerültek elő Széchenyi egyes naplói is. Igen fontosak azok a részletek, amelyek az 1848. március 19-ike és szeptember 4-ike között időből valók. Széchenyi hivatalos működését tárgyalja (közmunakügyi miniszter volt Bathányi kormányában) és rámutat arra az ellentétre, amely közöttük és *Kossuth* között mindjokban kélekedett. De napról-napra növekedtek az aggodalmak is, hogy mi lesz a nemzetel és egyre jobban erősödött lelkeben a vád, hogy ő minden baj végső okozója, mert ő volt az, aki a magyarságot reformokra készítette. Néhány magánas ezt már márciusban is a szemére vetette, de akkor még azzal nyugtatta meg lelkismeretét, hogy ő jó, nemes, hasznos és szolid reformot hirdetett. Később ez a megnyugvás is szétfoszlott, az önvádak szédülték idegrendszerét. 1848. szeptember 4-én már azt írta a naplójába: „*Soha ember nem hozott ilyen zavart a világba. Nagy Isten, irgalmazz nekem!*”

Évek mulva Döblingben újból belefogott naplójába. Feljegyzéseinek egy része az 1859. október 2-ika és 1860. március 1-e közötti időre vonatkozik és részletes képet fest arról az intézmény működéséről, amelybe *Bach* bukása után egyes magyar politikusok belefogtak. Ő természetesen nem vett részt e mozgalmakban, noha a nádori méltóságot is felajánlották neki. 1860. március 3-án elkövetkezett a házkutatás. Utolsó naplóját akkor kezdte írni. A házkutatás teljesen felörölte az idejét. Március 17-én már írja: „*Itt az ideje, hogy az üldözések elől kétségbeesett elhatározással megmeneküljek.*” Meg volt győződve arról, hogy a kormány meg akarja semmisíteni. Április 1-én ezeket a rettenetes szavakat írta a naplójába: „*Nem tudom magamat megmenteni.*” Egy hét mulva fölbölte magát.

Az írások között *Károlyi* Árpád megtalálta Széchenyi egy pár levelének a fogalmazását is. Egy részük az 1848. és 1852. közötti időből valók, hegetségének legsúlyosabb korszakából. 1852-ben megszakad e levelek sorozata. Csak 1858-ban kezdődnek el újra. Ott van az *Akadémia*hoz írt híres levelének fogalmazása, amelyből kitűnik, hogy magát a levelet hat héten át újból és újból átsimította. Igen érdekes az a levél is, amelyet 1859. május 11-én egy *Smith* álnév mögé rejtőző egyének, valószínűleg *Rónay* Jácintnak írt. Az angol és magyarul írt levél a többi között arról szól, hogy *Londonban* a *Blicknek* 2000 példányt nyomatta ki fitokban. Egy másik levélben *Rechberg* gróf külügyminiszter figyelmét felhívja *Hoiland* Ernőnek a magyar kérdéssről írt egy művére, amelyet röpirat alakjában ő maga adatott ki később: *Lipcsében*. Azok közül a levelek közül, amelyeket ő hozzá írtak, legnevezetesebbek *Deák* Ferenc, *Dessewffy* Emil, *Eötvös* József, *Szécsen* Antal és *Török* János levelei. És ott van közöttük egy kis

csomag, amelyre Széchenyi saját kezével ráírta, hogy *halála után el kell égetni*. A rendőrség nem teljesítette ezt a kívánságát és kinyitotta a borítékot, amelyben *Karolina* levelei voltak. A fakuló írások között két pisztoly is van. Az egyikkel Széchenyi István gróf véget vetett fonségesen tragikus életének.

200 vagon petróleum elektromos cikkekért

Budapest, okt. 28. A magyar petróleumfogyasztás érdekében tárgyalások indultak meg az oroszokkal, hogy a boiseviki kormány engedélyezze nagyobb mennyiségű nyersolajnak Magyarországba való szállítását. A tárgyalások Berlinben folytak és a hazai petróleum vállalatok nevében *Koffler* Károly abban állapodott meg az orosz megbízottakkal, hogy Magyarország az orosz nyersolajért, amelynek mennyiségét kerekén 200 vagonban precízírozták, nem készpénzben fizel, hanem elektromos cikkekért, géberendezéseket, gazdasági gépeket s egyéb anyagokat fog szállítani. A megállapodás értelmében az átvétel október 15-ig kellett volna megtörténni. Az oroszok a nyersolajat a Fekete-tenger egyik kikötőjébe, *Novorosz-sziszka* már el is szállították és az átvétel elintézésére magyar részről *Koffler* igazgató a múlt napokban újból Berlinbe utazott és érintkezésbe lépett az orosz megbízottakkal.

Véres korcsmai verekedés

Véres korcsmai verekedés történt csütörtök délután Földes községben. *Jankó* Péter 24 éves földmives délután 5 óra tájban betért az egyik korcsmába, ahol egy asztalnál *Kiss* József és társai már idogáltak. Rövid idő alatt vita támadt a két társaság között, amelynek folyamán *Jankó* hevesen átkiáltott *Kiss*ékhez: — Nem félek én az ilyen legényektől, vagyok én olyan legény, mint ti. Szó szót követett, majd *Kiss* József nem tudva magát túrtörtetmi előnavigta *Jankó* Pétert, aki erre előránvotta zsebkését és teljes erejéből *Kiss* hátába szurt. *Kiss* a sérülés következtében dőltan rogyott le a földre, ahonnan lakására szállították. Sérülése életveszélyes, orvosai életbenmaradásához kevés reményt fűznek.

A szurkáló legényt a csendőrség őrizetbe vette és beszállította Debreczenbe, ahol az ügyészségi fogháiban vizsgálati fogságba helyezték.

Tőzsdei magánforgalom

Zürichi zárlat 0.22.
Budapest, okt. 28.
A mai magánforgalomban megszárdult az irányzat és bár nem volt nagyobb üzlet, az árfolyamokban lényeges emelkedés állott be. Ma délelőtt csak kereslet volt, anélkül, hogy áru jelentkezett volna. Az arbitráz papírok iránt főleg Bécs érdeklődött és nagyobb arányú vásárlási megbízások segítettek elő az árfolyamok javulását. Csupán Bécesel kötöttek néhány üzletet. Tájékoztató árfolyamok: Rima 13000—13950, Államvassat 32000, Kőszén 132000, Szálgó 41—4500, Kőburg 4900, Spodium 6400—6500, Atlantika 6000, Trust 12400—500, Lipták 3700—800, Lichtig 1825, Közúti 8800—9000. A hangulat bizakodó.

Zürichi devizák
Zürich, okt. 28. Berlin 13 és fél, Hollandia 215 és egyegyed, Newyork 553 és fél, London 2472, Páris 305, Milano 2190, Prága 1740. Budapest 22, Zágráb 232 és fél, Bukarest 365, Varsó 3 és fél, Bécs 72, osztrák bélyegzett 78, Szófia 340.

Terménytőzsde
A hangulat valamivel jobb volt. Áru kevés volt a piacon, a forgalom szűk keretek között mozgott. Rozsot allig lehetett elhelyezni, a sörpára keresett *Liszt* és örleményiac lanya, a vetőmagpiacon nem volt forgalom, az árak változatlanok.

Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavideki 10850—900, egyéb 10800—880, 78 kilós tiszavidéki 10900—11000, egyéb 10850—900, rozs 7100—200, tatkarmányárpa 7150—300, sörpára 7400—600, zab 5700—800, repce 16—17000, korpa 4750—800.

Hogy a törté

Prága, okt. 28.
Hírlap egyik írja:
A Szepessége vesce került dik—hatodik ténemet és alk belőle a gyermek szaniszló, az rium kiskára írt díg Kostial Sándor kolágyi miniszter 20-án 72,209, s eseh-szlovák kö című könyvet engedélyezte. Magyarra is le tudom, hogy a alapján tanítják iskolák növedés. Erdeklődéssel mert mindi érm mat mire tanít ve arra, hogy kat fogok benne nos — nincs rikusok igazsá kor azonban könyvet és olvastam, a fel erőt. Mert ez a os ferditésektől hemzs magyaryulított nagyfoku tudat az ember csak hogy ez hiva tankönyv lehes. Hogy fogalmunknak a kón elméleti tudás. Et. Az Árpádok nézi el:
„Az Árpádok jelett is uralkotte II. Endre mely a nemes okat biztosito parlamentnek, a magyar polit ik, noha latin tak a népet, a selte a terheket telyokban a sz egy szoba vol ember közemb 12 aranyat ke szebet a XVI. szlovak leány várában. Azt volt és úgy h nak verében r kinek tetzenyi bünéért életiog tettek. Bünség leányt, — kik ellenben kivég ketek tettek a között. Ma az nek egyiorma Ezzel a győ a kitűző szerz jellemzését. hogy Bátori A felelősek az Á rában már sz a székesfehéreg egy egészén Árpádok hára alatt csak eg méltó dolgot lát. Csak egé gatjuk magun bérés rendezs Szlovenszkon alatt, hanem e egész Európa azonban vitat vel, aki oly a ma minden e kül egyiorma dogok is vag vák köztársas menjünk tová minő prágai tvásról.
„Mátvás ki volt. Podjeb udvarában no vette a leá azonban cred apóssával. Vile vette a cseh maradását es lelküségének szlovák népe ran bolyongó zyekben. A Liptó, Szepes szik, állítolag kovics „Detv elmondja, h miképen vitt mot Mátvás Mátvás királ avatta és föl

ünnepély keretében a debreczeni Kálviniista Templomegyesület vegyes kara két számmal, női karra 1 számmal szerepel. Ünnepi beszédet Uray Sándor lelkész mond. Szeretettel hívjuk az érdeklődőket, különösen az ifjúság vallásos nevelésének barátait ez ünnepélyre. A K. I. vezérsége.

— Az ág. hitv. ev. templomban okt. 29-én délelőtt 10 órakor reformáció ünnepi istentiszteletet urvasoraosztással kapcsolatban végzi Farkas Győző lelkész. Offertórium az egyház javára. Délután 5 órakor a Luther-szövetség megalakulása. Okt. 31-én délelőtt 10 órakor ifjúsági istentisztelet. Délután 4 órakor az Omniában Luther élete kerül bemutatásra.

— Nyugalomba vonult járásbíró. Az igazságügyminiszter lovag Berkes Lajos járásbíró a saját kérelmére nyugdíjazta. Ugyancsak nyugugalomba vonult Tóth Sándor szoboszlói járásbírósi irodáigazgató is.

— Meddig lehet a földadót kedvezményesen fizetni. A magyar kormány nagy kedvezményt biztosított minden gazdának, aki október 31-ig befizeti az 1922–23 évre kivetett földadóját. Mindenki, aki október 31-ig az adót megfizeti, 3 százalékos adóengedélyben részesül, az egész esztendő adóösszeg után. A kedvezmény még csak növekszik a kisebb birtokoknál, mert az a gazda, akinek a földadó kataszteri tiszta jövedelme 50–2000 koronáig terjed, nem kevesebb mint 20 százalékos kedvezményt kap. Az október utolsó napjait fizeti be az egész évi adóját, sőt ezek a kiszárad még akkor is megkapják ezt a kedvezményt, ha most október 31-ig csak a földadó felét tudják leróni, a másik felét pedig március 31-ike előtt fizetik meg. De még az említett százalékos adó leengedéseknél is nagyobb kedvezmény az, hogy aki aki most fizet, az mázsánként csak 8000 koronás buza után köteles az adót leróni, akinek azonban csupán csak a jövő hónap vagy még annál is későbbben jut eszébe kilfizeni az adót, az a mai 9000 korona helyett majd 12000, ha ugyan nem 15000 koronás buza ár után fog fizetni. Mert a pénzügyi tanács most már majd emyire fogja átszámítani a földadóban kövölt buzamegnység mázsáját. Persze, aki legalább felét befizeti október 31-ike előtt, az akkor is csak 8000 koronát fog fizetni, míg a szomszédja, aki megkészt az adójával 8000 koronás ár helyett 12000 koronás ár arányában fog adózni, mert aki elmulasztja az október 31-iki határnapot, és késik, az nemcsak elvesz minden kedvezménytől, de ráadásul negyedévenként még 2 százalékos adópótlékot is tartozik fizetni. Tehát október 31-ig fontos kedvezmények, azonnal pedig nyomatók terhek.

— Hirdetmény. A városi tanács a székszárdi m. kir. Országos Selyemtenyésztési Felügyelőség 3920–922. sz. megkeresése folytán felhívja a város lakosságát, hogy a közutak mentén, valamint a köztereken és utcákon a selyemtenyésztés céljaira évek hossza során át nagy áldozatokkal kiültetett eper- (szeder-)fák megromlásától, letördelésétől, vagy épen kivágásától annyival inkább tartózkodjék, mivel a 84317–919. III. B. M. sz. belügyminiszteri körrendelet, illetőleg az 1894. évi XII. t. c. 46. és 93. §-ának e) pontja értelmében kártételek szemben a legszigorubb törvényes megbíró intézkedések fognak alkalmaztatni.

— Felhívás gazdák továbbképző tanfolyamán részvételre. A mezőgazdasági kamara 1922 december 4–9. napokon Debreczenben oly továbbképző tanfolyamot rendez gazdák részére, amely tanfolyamon avatott szakemberek előadásai által a legfontosabb ismereteket kívánja terjeszteni és a mezőgazdasági tudomány és gyakorlat legújabb vívmányait ismertetni. A tanfolyamra részvételre jelentkezők bármely gazda. A kamara kivételesen másfoglalkozásúaknak is részvételi engedélyt ad. A tanfolyamra jelentkezni lehet a kamara hivatalánál (Debreczen, Plac-utca 9. I. em.) személyesen, vagy levél útján. Jelentkezési határidő november hó 30. A tanfolyamon részvétel díjtalan. A kamara különösen a haladni, tanulni vágyó gazdáknak, a kik vágyanak arra, hogy földjüket jobban megművelve, jobb és több termést érthessenek el, állattenyésztésüket fejlesszék, egész gazdaságuk fejlődelmességét fokozhassák.

Gróf Károlyi Imrét elítélték a Károlyi—Friedrich perben

Budapest, okt. 28. A budapesti királyi büntetőtörvényszék mint sajtó bíróság dr. Nagy Béla elnöklésével ma négy olyan sajtóper tárgyalását tűzte ki, amelyek mindegyike a Tisza-féle gyilkossági bűnperből keletkezett.

Az első perben gróf Károlyi Imre a vádlott, akit az ügyesség az államrendőrség sérelmére elkövetett rágalommal és Matyasovszky György volt főkapitány sérelmére elkövetett kétrendbeli rágalommal vádol. Egy cikkben Károlyi Imre erősen megtámadta a Tisza-bűnügy nyomozása miatt az államrendőrséget és a főkapitányt. Károlyi viszonyát emelt Matyasovszky György eléln.

A bíróság elrendelte a valódiság bizonyítását, egyesíti az ügyeket és mindkét ügyre együttes tárgyalást rendel el.

A Friedrich—Károlyi-per

A bíróság ezután anank a sajtópernek a tárgyalását kezdte meg, melyet Friedrich István indított Károlyi Imre ellen, a 8 Orai Újságban „Reflexiók a nemzeti középpárt felosztásához” címmel megjelent cikk miatt.

Gróf Károlyi Imre kéri a valódiság bizonyításának elrendelését.

Gróf Károlyi Imre védője Surgoth Gyula áll fel. Gróf Károlyi Imre a 8 Orai Újságban megírt cikkében azt tartja a fomagányvádlóról, hogy minden felelősséggel és minden lelkiismeret nélkül szelámos politikai kalandor, aki egyszersmind szélsőséges forradalmár, forradalomba viszi az utcai eszeseléseket a törvényes rend és uralom ellen, nemcsak rá pedig mint royalizmustól csepegő ultralegitimista játsza ki magát. Ezt bizonyítani akarjuk egész politikai múltjával. Ez a politikai múlt nagyon gazdag változatokban, de meggyőződésben igen szilárd, mert a fomagányvádló volt már szélső forradalmár, antimilitarista, pacifista, radikális, köztársasági párti, szociáldemokrata, kommunista, legítimista, ultralegitimista, szabadkirályválasztó, antiszemita, illozszemita, faivédő és fasslista.

— Ipartestületi rendkívüli közgyűlés. A debreczeni ipartestület 1922 október hó 2-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az ipartestület nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgya a testület díjak emelése és a tisztviselők és alkalmazottak fizetésének megállapítása. A tagok felkérteknek, hogy a rendkívüli közgyűlésen megjelenni szíveskedjenek. Elmőkség.

— A reformáció éviördulója alkalmából a kollégium október hó 31-én d. e. 9 óra 30 perckor a Nagytemplomban istentiszteletet tart, amelyen dr. Baltazar Dezső püspök teljesíti a lelkészi szolgálatot. Erre az istentiszteletre a közönséget meghívja a kollégium igazgatósága.

— Hirdetmény. A városi adóhivatal saját érdekében felhívja az adózókat hogy az 1903. évi XXI. t. c. alapján kivetett földadó befizetését mielőbb teljesítsék. Azon adózó, aki befizetését f. évi október hó 31-ig nem teljesíti, nemcsak a 30, 20 és 5%-os kedvezménytől esik el, hanem késedelmes fizetés esetén negyedévenként 2%-os pótlékot, sőt ezeken felül 6, illetve 10%-os végrehajtási költséget is tartozik fizetni. Városi adóhivatal.

— A „Kossuth Dalkör” dalestélya reggelig tartó táncmulatsággal ma lesz az Arany Bika disztermében. A műsor kiemelkedő száma lesz dr. Papp Géza egyetemi fogalmazó, ref. lelkész szabad előadása a magyar dalról, valamint az Osváth Gyula kellemes, szívekhez szóló bariton-szólója. A dalkör, a rendezőség minden elkövet, hogy a vendégeknek egy kellemesen eltöltött estélyben legyen részük.

— Gárdonyi Géza betegsége. Budapestről jelentik: Megirtuk, hogy Gárdonyi Gézát, ki egyben fekszik súlyos betegben, Budapestre viszik Egerből. Ez az utazás „talasztást” szenvedett, csak a jövőhét valamelyik napján történhetik meg, még pedig valószínűleg autón. A nagy beteg író állapota iránt nagy az érdeklődés.

— Kedden jelenik meg a telefonrendelet. Budapestről jelentik: A telefondíjak meléséről szóló rendelet kedden jelenik meg a hivatalos lapban. A távbeszélő használati díját évi 24 ezer koronában állapították meg. A beszélgetések szerint való tarifa márciusban lép életbe. Az új tarifát október 1-től visszamenőleg kell fizetni.

sági párti, szociáldemokrata, kommunista, legítimista, ultralegitimista, szabadkirályválasztó, antiszemita, illozszemita, faivédő és fasslista.

1918 október 27-én ótóra tájban kilépett a Károlyi-párt helyiségének erkélyére és beszédet tartott:

— Fluk, nem várunk tovább! Az egész ország lesi cselekedeteinket. Menjünk fel a várba, döngessük meg a kaput. Nem kell diktátort! Csapjunk a főherceg asztalára, fogjuk el a főherceget.

Az ilyen politikai kalandor és kamélión.

Ezután Polonyi Dezső mint a fomagányvádló képviselője reflektál Surgoth felszólalására.

— Friedrich István októberi szereplése nagyon csekélyke lehet Legfeljebb a kocsí rudjára szállott légy lehetett. Tulbuzgó ifju, akit az ár magával ragadott. A Tisza-pór tárgyalásán megjelent Szurmay es vele több uriember, valamennyien nagyállású és nagyrangú katonatisztek és azok tettek tanúságot Friedrich István mellett. Kijelentvén, hogy a kommunizmus alatti működése milyen hazafias volt. A felhozott többi állítás a Margit-környéi fogházban szillett rémsékek és regék.

A törvényszék rövid tanácskozás után kihirdette határozatát, amely szerint a valódiság bizonyítását elutasítja, mert annak előterjesztésével a védelem elkéslett.

Polonyi Dezső dr. beszéde, majd Surgoth replikája után Nagy Béla elnök kihirdette a bíróság ítéletét a melyben a bíróság bűnösnek mondja ki gróf Károlyi Imrét rágalomzás vétésében és ezért az enyhítő körülmények figyelembe vételével 10000 koronára fő és 2000 korona mellékbüntetésre ítélte.

Az ítéletben Polonyi Dezső dr. megnyugodott, míg Surgoth dr. fellebezést jelentett be a bűnösség megállapítása miatt.

— A „Hittanszaki Önképző Társulat” f. hó 31-én a reformáció emlékénapján a következő sorrendben rendezi ünnepélyeit: I. Délelőtt a nagytemplomi istentisztelet után a gályarabok emlékoszlopánál: 1. Gályarabok éneke: Énekl a kollégiumi kántus. 2. Emlékbeszédet tart: Papp Kálmán Jenő 3. th. 3. Papp Kálmán Jenő: „A gályarabok emlékoszlopánál”. Szavalja: Koriknay István Gábor 3. theologus. 4. A különböző iskolák református növendékei megkoszorúzzák az emlékoszlopot. 5. „Az Isten a mi reménységünk”. Énekl a kollégiumi kántus. II. Délután 4 órai kezdettel a kollégium disztermében. 1. Krenztzer Kápolna. Énekl Mácsay Sándor vezetésével a kollégiumi kántus. 2. Megnyitó beszédet tart dr. Erdős Károly lelkészkezpontintézet igazgatója. 3. Szaval: Thomó Mária 4. th. 4. Ünnepi beszédet tart: Varga Károly 4. th. 5. „Luther”. Ünnepi játék Előadóják: Boda Ferenc s. th., Gerzsenyi István 3. th., Kanyó Károly 3. th., Deccsenyi István 2. th. 6. Szaval: Nagy Ernő 1. th. 7. Luther éneke. Énekl a koll. kántus. Az érdeklődőket is szeretettel meghívja az elnökség. Önkéntes adományokat a társulat céljaira köszönettel fogadunk.

— Cserkészünnepély. A Magyar Cserkészsövetség IX. kerületének első ifjunktársasága, a vagongyári iparostanulókól álló 190. számu „Egyetértés” cserkészcsoport, ma — vasárnap — délután 5 órakor tartja a Máv műhely „Egyetértés” színházában avató fogadalmatéli ünnepélyét. Műsor: 1. Hymnusz: Egyetértés dalárda. 2. Cserkészek üdvözlése: Szabó Kálmán cserkész. 3. A csapat története: Kramer Gyula Máv főmérnök, kerületi elnök. 4. Ünnepi beszéd: Wallisch Oszkár tanár, ker. tőtítár. 5. Hittelen Tamás. Ira: Nemes Sándor Máv főművezető. Személyek: Tamás Szabó Kálmán, Cserkész Papp Sándor Asszony Nyitrai Ferenc. 6. Szavalt: Szabó Kálmán. 7. Szózat: „Egyetértés” dalárda. Az ünnepélyre a Magyar Cserkészsövetség központi vezetőségéből Debreczenbe érkezik dr. Papp Gyula ügyvezető elnök. Kívomnak Debreczen összes cserkészei is. Érdeklődő közönséget szívesen lát a rendezőség.

— Felkérteknek a posta táv. nyugdíjasok, hogy szén-utalványaikat mielőbb vegyék át a Debreczen 1. sz. pt. hivatal főnöki irodájában. Postafőnökség.

— Uj iparrendélyek. A városi adóhivatal az elmúlt heten a következő iparrendélyeket adta ki: Nagyházi Péter fuvaros, Nagyházi Mihály fuvaros, Roth Gyula lakástisztító, Ernst Gyula gyümölcs- és zöldségkereskedés, Kiss Lajosné ócska ruha kereskedés, Varga Sándor kőszőrüs, Kóromi Lajos eszmadia, Petrovics Lajos cipész, Klonda László szűcs, Lukács Pál cipész, Kátal Pál élelmiszer- és takarmányozási cikkek adás-vételének közvetítése, Brüll Henrik régi-ség- és műtárgykereskedés, Pataki Lajos autó, motor és gépjávitó műhely, Bricscha János aranyműves, Rajminger Istvánné hölgyfodrász, özy, Láng Andorné női, férfi- és gyermekruhakereskedés, Kardos Lipót bankiroda, Debreczeni Fabank r. t. a banküzlet minden ága, Debreczeni Fabank r. t. erdőki-termelés, fakereskedés.

— Hirdetmény. Debreczen sz. kir. város 1923. évi legtöbb adót fizetőinek névejgyzeke betekintés és megtalálás szükségese felszólamlások megtehetése céljából az 1886. XXI. t. c. 25. §-ának értelmében folyó évi október 30-tól november hó 14-ig a polgármesteri titkári hivatalban közszemlére van kitéve. Ugyanott tehetik meg a jogosultak adójuk kétszeres számítása iránti igényük bejelentését. Debreczen, 1922 október 27. Polgármesterhelyettes.

— Vidéki öngyilkosok. A debreczeni királyi ügyészséghez ma délelőtt két vidéki öngyilkosságot is jelentettek. A jelentés szerint Birinyi Lajos 42 éves napszámos Berekbő szörményben, Marjai István 24 éves legény pedig Derecskén akasztotta fel magát. Temetésükre az ügyészség az enegdelet megadta.

— 18 korona egy kiló itélet. A debreczeni királyi ítélőtábla területén lévő törvényeszeken és járásbírósgokon az elmúlt hét óta selejtezési munkálatok folynak. Ezek abból állanak hogy az elévült, tehát 10 esztendőnél régebben hozott ítéleteket, iratokat kiválogatják és értékesítik. Egy kiló elévült aktapíprért eddig 10 koronás árat sikerült elérni. A nyíregyházi törvényeszeken 90 métermázsas aktapírt selejtezték ki. a debreczeni törvényeszek selejtes papíra hozzávetőleges számitás szerinti 250–300 mázsára is fel fog rugni.

— Elítélték a vámpospécsi forradalmi fosztogatókat. J. Nagy Imre, J. Nagy Lajos, Zs. Nagy Imre és Forgács András földművesek 1918 november 4-én Vámpospéren betörték Weiszhausz Dávid korsároshoz és mindenéből kifosztották. A debreczeni törvényeszeken Visky Sándor büntető tanácsa ma délelőtt vonta felelősségre a négy bűnöst és rablás büntetést írt Zs. Nagy Imrét 8 havi, J. Nagy Imrét 6–8 havi börtönre ítélte. Az elítéltek enyhítésért felebbezték.

— Talált magzat. Guba Sándor rendőr ma regg 8 órakor a Doboztemető és Árpád-tér sarkán a zsbvársár mellett lévő árokban egy fin embriórt talált. A rendőrosvos véleménye szerint a magzat 5 hónapos lehet és minden valószínűség szerint halva született. A rendőség most azon fáradozik, hogy megállapítsa, vajjon nem magzatelhajtás következtében került a magzat a zsbvársár árkába.

— Toivai rendőri felügyelet alatt álló nő. K. Juliánna Nyllastelepi lakostól ismeretlen tettes pár nappal ezelőtt rengeteg fehernemű ellopott. Kovács Péter államrendőrségi detektív megállapította, hogy a lopást Göde Ilona fehérgyarmati rendőri felügyelet alatt álló nő követte el. Göde Ilonát a rendőség őriztebe vette.

— A Fáraó hitvese. Példátlan az a nagy siker, amelyet ez a hatalmas 8 felvonásos filmmesternél elért! Budapest négy nagy mozgószínháza 4 hét óta szakadatlanul játsza! A világ legjobb színészei: E. Jannings (Páraó), A. Bassermann (éptómestere), Harry Liedtke (fia), Paul Wegener (Pthiopia királya), Lidia Salmanova (a király leánya), Dagui Servaes (gőrnő rabnő), a német gárda legkürőbbjei egy fiimen! A film hallatlan sikerére jellemző, hogy az Egyesült Államok élnöke külön vonatot bocsátott a film rendezőjének: Lubitsch Ernőnek a rendezésére, amikor a film bemutatására Amerikába érkezett és New-York városa fejedelmét megillettő fogadtatásban részesített! Perczel Miklós.

— A volt népszeletlen fellivla lelejárnok, hogy munkadlflukat a vatalban (Városhá hivatalos órák ala vegyék fel.

— Napsugár! — resre tárgyak noy rók be Plac-utca a 3-ig. Árverés 1

— Dr. Benedek m. r. tanár ideg kését lakásáról a rumbha (Kossuth- hivatals órák ala november 1-től. F. 1-ig naponta.

— Jablonszky né belüszvő tanfoly eredményesen kés söt kelmet és go ket felvez Józse

— Welinger m. r. társadalmi műve új kladásba ható: Hegedűs és kereskedésben. 713 korona. — Sebősem vázermek, női és f rjok. barisnyát. Frankál. Csapó-u

— Kalapok. sar bűneműek. Frank Imréné Pl Frank Imréné Pl

— Lengyel. fest rihákat legszebbe

— Tekintse m estermét. hol fe nébb kidolgozás (Egyház-tér 3.)

— Szőncev. líri g függőyök lego (főlelem áruházba ul 58.

— Gyors- és z haszneli alálatol (főlelével Hegedűs és nyomd rók be.

— SZIU VASÁRNAP: Har berletszmet HÉTFŐ: Hamb A) hértel.

— A színház — Hamburgi meny szívethelet! Molna — Ma dértán Szi — ban az Ártatlan I — Hélt számban.

— Clara Kimball amerikai művésze — témája: Hírhedt — Héttől: A leg — Az amerikai I — 2. emke, 3 felvon — Jón: Fáraó híri — Charolais gróji — ban.

— Dollár király I. — kalandor történet — szor az Apollóban — szadason.

— SP — A mai

— Ma reggel 9 ó — rta fogni a lapd — ábak alatt a c — Ugyes rendezés — emel egyesülete — mind a négy r — egy napon. Az U — Cor a DTE hírt — emata játszik a — arányu DTE gy — A DTE-DM — DEAC—DKASE — megegek isérke — kamra nézve erő — reményében áll — megfósztott DK — DEASE minden — emba küzd, még — bűnöségi DEAC — A Diószegi-ut — a nyíregyházi — látja vendégl. — a minik szerint m — tésébe kerülni — Dértán ugya — kértán a DME — szep sportot. F — szezon eleji for — elkenző esetbe — kénytelen mege — Az 1. osztály

A volt népszámláló biztosokat illetően felhívja Csobán Endre főfelügyelő, hogy visszatartott 25% levéltárnok, hogy visszatartott 25% munkadíjukat a városi statisztikai irodában (Városháza földszint 6.) a hivatalos órák alatt (8-2-ig) mielőbb vegyék fel.

"Napsugár" vagyonmentő-árverésre tárgyak november 10-ig adhatók be Piac-utca 10. alatt délelőtt 10-ig. Árverés 13-14-ikén.

Dr. Benedek László egyetemi tanár ideggyógyászati rendelői lakásáról a Belvárosi Szanatórium (Kossuth-u. 39.) helyezi át november 1-től. Rendel itt d. u. 3-ig 5-ig naponta.

Jablonszkyé szőnyeg- és gobelinszővő tanfolyamán gyorsan és eredményesen készíthet eredeti peremmel és gobellint. Tanítványokat felvesz József kir. herceg-u. 40. Weinger Nem és jellem c. kiadásban megjelent. Kapcsolat: Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében. Piac-utca 34. sz. ára 713 korona.

Szobok vásárolhat oly olcsón, mint a régi trikot inget, nadrágot, harisnyát, zsebkendőt mint Frankál. Csapó-u. 11. sz.

Kalapok, sapkák, divatárak, őrmezők, kesztyűk, legesőbb választék Frank laurénól Piac 43.

Langyel, fest. tisztít mindennemű ruhákat legszebben. Iroda Csapó 28.

Tekintse meg Huszty András műtermét, hol fényképek legmodernebb kidolgozásban is készülnek. Pályázó-tér 3.)

Szőnyeg, linoleum, gummikabát, függönyök legesőbb gyári árban. Linoleum áruházban, Ferencz József-utca 58.

Gyors- és gépirónót keresünk. Működésük feltételei, díjazás, igények, felkészítés Hegedűs és Sándor irodájában és nyomda r.-t.-hoz nyulunk be.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:
HAMBURG: Hamburgi menyasszony bérlet-számát.
HÉTFŐ: Hamburgi menyasszony, 1. bérlet.

A színházi iroda hírei:
Hamburgi menyasszony, ma bérlet-számát! Holnap A) bérlet!
Ma délután Szigetivel a címszerepben az Ártatlan Don Juan. Jegy-korlátolt számban.

Clara Kmball Jung, a világhírű amerikai művész, hatalmas dráma: Hírhedt nő!
Hétfőn: A legnemesebb asszony. Az amerikai Famous-Players-gyár műve, 3 felvonásban.
Tíz: Páráó hitvese!
Charolais grófia utóliára az Apollóban.
Dollár király I. és II. rész, amerikai holland történet, 12 felvonásban hétfőn az Apollóban, mind a két rész egy előadásban.

SPORT

A mai program

Ma reggel 9 órától késő estig fog játszani a labda a fürgő futballisták alatti a debreceni pályákon. Egyes rendezéssel keresztül tudták egyesületeink, hogy le tudják mind a négy mérkőzést bonyolítani egy napon. Az Ügető-teren fél 1 órára a DTE hírtelenül kompletté vált csapatát játszik a DMTE-vel. 4-5 góllal várható DTE győzelem várható.

A DTE-DMTE meccs után a DEAC-DKASE küzdelme külön eseménynek ígérkezik. A DKASE fizikuma névze erős csapata a győzelem reményében áll pályára a Sípóstól megőrzött DKASE ellen. Ha a DKASE minden lelkesedését összehozza küzd, még akkor is 1-2 góllal valószínűleg DEAC győzelmet várunk.

A Diószegi-úton 10 órákor a DVSC a nyíregyházi Törökcs csapatát látja vendégül. A DVSC-nek, véleményünk szerint nem fog nagy megerőltetésbe kerülni 3-4 góllal győzni. Déután ugyancsak a Diószegi-úton a DMTE-KSE küzdelme ígér szép sportot. Ha a DMTK kijátssza szezon eleji formáját, könnyen győz. Ezenkező esetben eldöntetlenül lesz kénytelen megelégedni.

Az I. osztályú mérkőzéseken kívül

Meglepően olcsó árak!

Szővött barehet . . . 575 K
Schottisch női ruhakelme . . . 1075 K
Női gyapjú kamgarn szövetek 2100 K
Nagy választék: EREDETI ANGOL átmeneti, télikabát- és férfiruha kelmékben, ANGOL és FRANCIA női kosztüm- és kabát-kelmék, bársonyok, selymek, zefírek kanavásznak és vászonárakban.

VIDÉKIEK FIGYELMÉBE!

FLEISCHMANN

Áruháza Budapest, Károly-körút 24. **Dubl és télikabát szövetek 2100 K-tól**

Meglepően olcsó árak!

Strapa férfiföltény szövetek 1800-2400
Kabát velourok . . . 2100 K-tól

egész sereg szövetségi-díj és iflusági mérkőzés kerül eldöntésre.

Felhívom a DKASE alatti I-b. és iflusági játékosait, hogy a DKASE pályán ma d. e. pontosan jelenjenek meg (Ügető-tér). I-b. fél 10 órára: Neumann, Fischer, Gross, Moskovitz II., Guthmann, Gömöri, Wallerstein, Kohn M., Tolnai, Szrolovits, Pongrác. Iflusági egyenyed 9 órára: Balla, Báthory, Vass I., Goldstein, Csengeri, Pacók, Blau, Steinberger, Vass II., Gelb II., Tóth, Horváth, Mandel, Fohn, Berkovits. — Intéző.

Felhívás a DTE játékosokhoz! Felhívom a DTE II. játékosait, hogy ma délelőtti fél 9 órákor jelenjenek meg a Diószegi-úti pályán a DVSC II. elleni hátralevő 25 perc lejátszása végett. Felhívom Horvát Endre és Grünbaum játékosokat, hogy déli 12 órákor az Ügető-teren jelenjenek meg.

Sípöss büntetését leszállította a felebezési tanács. A kerület felebezési tanácsa ma délután 6 órákor ülésztett és az ülés főtárgyának szerepelt a DKASE felebezése, amelyet Sípöss Ferenc 2 hetes letiltása ügyében adott be. A felebezési tanács kezgyelmező kedvében volt és Sípöss büntetését leszállította egy hétre, úgy, hogy Sípöss a DEAC ellen már játszhatik, mivel büntetése már csüörtökön lejárt. Az a körülmény, hogy Sípöss játszik a DEAC ellen, nagyban emeli a mérkőzés érdekességét.

Elsőrendű
POROSZ FÜTŐ-SZENET

háztartási, ipari és mezőgazdasági célokra a felsősziléziai Hohenlohe bányák **Max, Georg, Oheim, Fanny** stb. tárnáiból azonnal a legolcsóbb árban szállít bármely vidéki állomásra is.

WINTER HERMANN

szénnagykereskedő, a porosz Hohenlohe bányák vezérképvtelője,

Budapest, V., Lipót körút 16.
Telefon: 25-62, 112-69, 165-80.

Kiss József

auto-motoros gépműhelye
Erzsébet-u. 20. Telefon 901.

Vaszertergamunkát és bármely gazdasági gépjavitást gyorsan és pontosan végez, lokomobilokat, magánjáratokat átalakít, használt gépeket vesz, gyárilag javíttat, elad és becsere. Autogénhegesztés.

Tűzifa Készén Faszén

wagonitételekben, vagy kistételekben legesőbban beszerezhető a "TUSUL" fakitermelő és értékesítő vállalatnál.
Telep a Nagymester-utca végén. Telefon 12-91. Belső iroda Csapó-utca 8. sz. Telefon 6 39.

Férfiruhák

készülnek műhelyemben, elegáns kivitelben, ut Isó divat szerint. A legkényesebb igényeket is kielégítek, **Bolcses és kinebeok** különlegességeket készítek. **Morgenstern Manó, uriszabó.**
Szent Anna-u. 2. sz.

Tanulókat

nyelvi és költaragó munka elajándékozása a Debreceni Műkögyár r.-t. felveze.

Megjelent

Kempelen Bela: Csonkamagyarország kompass-szerű Helységnévtára.

Ára füve 750 K, köve 800 K és forg adó. Postai ajánlási díj 60 korona. Megrendelhető az összeg előzetes beküldése vagy utánvét mellett.
Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdal r.-nál, Debrecen.

Száraz tűzifa

eladás Ötmalom-utca 9. (Kigyó-utca mellett.) Iroda Simonffy-utca 29. szám.

!!! Kizárólagos !!!

Legesóbban vásárolhatja be téli ruháremű szükségletét **BRÜLL ERNŐ** Divatbázisában, **PIAC-UTCA 29. szám alatt.** (Városházával szemben. Kis Debreczen épület)

1 mtr angol madepolan siflon	498 K
1 mtr 140 cm. széles kiltűnő posztó	950 ..
1 mtr 120 cm. széles peplita szövet	850 ..
1 drb sima zefir ing 1 gall. és dupla manzsattal	1550 ..
1 mtr Schottis szövetet gyönyörű választékban	1250 ..
1 mtr Cosmanósi mosó barehet	875 ..
1 mtr angol férfi ruhakelme	2850 ..
1 mtr 140 cm. széles szines kilt	1350 ..
1 mtr Cosmanósi mosó karton	550 ..
1 mtr cérna kanavász és l. a) anyag	600 ..
1 drb ajouros női vászon ing	925 ..
1 mtr gyönyörű szép kelme	1490 ..

Továbbá menyasszonyi fátjól és koszorúk, kosztüm kelmék. Női és férfi kelegyek, harisnyák, téli kendők
Arain jöminőségéről és olcsóságáról vétele ötelezetség nélkül tessék meggyőződni.

Zsoldos tanintézet

Budapest VII., Dohány-utca 34.
Telefon-szám: József 124-47.
A legjobban készit elő magánvzlgákra.

Belvárosi Szanatórium R.-T.

Kossuth-utca 39.

Magánygyógyintézet sebészeti, bel-, ideg-, hő-, fül- és szembetegek részére. Külön szülő- és gyermekágyas osztály, hol hosszabb klinikai gyakorlattal bíró szülésznők állnak rendelkezésre. Szabad orvosválasztás. Diagnostikai Röntgenlaboratorium, Quarz-lámpa s egyéb : : elektrotechnikai gyógymódok. : :
A vegyi és bakteriológia vizsgálatokat

Dr. Verzár Frigyes
egyetemi ny. r. tanár végzi.
Vezető főorvos:
Dr. Szaplanczay Gyula
műtő sebész.

Neuländer

raktáron van — a legkényesebb izléseknek is megfelelő **új és használt kocsik** kocsigyár
Uj megrendelést és javítást bármilyen kivitelben olcsón és pontosan eszközölök. Telefon-szám: 11-47.

Gyapjufonál- és Jumperselyem-

különlegességek ismét remek színekben érkeztek. Gép- és műselymek, iskola- és harisnyakötő pamutok, cernák, alsó szálok minden számban és minden színben kaphatók. — Pírssé és gowwré, gombgyártás. — Ruhahímzés és gépajurozás.
Szilágyi Lajos, Széchenyi-u. 1.

Elkészültek az őszi divat glaci-, anti-

lop- és szarvasbőrkeztük **Schön Sándor** keztyü-, kötszer- és orvosi műszertárában
Debrecen, Piac-utca 14 sz., Csapó-utca sarok.

Harm
PASZTA
JOBBA LEGJOBNA!

Tüzifa

állandán kapható
vagontételtől a leg-
kisebb mennyiségig
Dömök Jenő
tűzifakereskedőnél,
Veres-utca 22. sz.

!!! Ne halassa sokáig !!!

és slessen Brüll Ernő

Divatházába, Piac-utca 29. sz. alá!
Városházával szemben és vásároljon!

1 selyem bordótt nyakkendő	140 K-ért
1 finom sálkendő	240 ..
1 cérna kockás szakajtó ruhát	218 ..
1 francia lábavató jó vá-	1450 ..
szonból	
1 Pique elejű finom fehér	1980 ..
fr. inget	
1 női batizt gallér rendkívül	389 ..
széles	
1 mtr. 120 cm. Nainann che-	1350 ..
vítt sok színben	
1 mtr. dupla széles schweiz	975 ..
opál	
1 mtr. 180 cm. széles batizt	1370 ..
függöny és ágyceritőre	
1 mtr. Herm. Pollák finom	590 ..
fehértől sifon	
1 mtr. békebelli Lilom vászon	670 ..
1 mtr. angol blúz és ing zefir	650 ..
1 6 személyes cérna ékező	4960 ..
damaszt abrosz	
1 mtr. schweiz kombiné és	390 ..
alsószoknya volán	
1 drb. hosszú női hálóing kéz-	1780 ..
zel hímzett	

Cégre tessék figyelni.

ŐSZI TÉLI

DIVATLAPOK

kaphatók Hegedűs és Sándor
irod. és nyomdai r. könyvkereskedésben

Kun József késműves
Széchenyi-utca 1.

Turul czipőgyár
részvénytársaság
Debreczen, Ferencz-József-ut 48.

Turul
felülmul minden czipőt kivitelben,
tartósságban, olcsóságban!

Ócska gépeket,
vasat, lámpát és egész
gyárberendezéseket leg-
magyarabb naplár. n vesz
Kemény Sándor
Budapest, V., Visegrádi-utca 43.
Telefon 159-45.

Posztó- és gyapjuszövet üzle-
temben megérkeztek a friss
őszi és téli árak

Nagyválasztékban téli kabát szövetek
fiúk és leányok részére olcsó árban
DOMÁN „Arany-Bika“ bé-
ház, József k. her-
ceg-utca 3. sz., a gőzfürdő mellett.
Kifutó fia vagy leány felvétetik.

GYŐZDÖN MEG!
Brilliansért, aranyért
a legmagasabb árt fizetem.
GRITSCH ékszerkereskedő
Verbőczy-u 2 sz. (Iparkamara)

Rengeteg bárány
és Krummer fértisapka,
baba-kelengye,
vászon, barchet, karton ékezeit az
özv. Csengeriné
Áruházába,
Csapó-utca 18. szám alatt

Halló! Halló!
Bekövetkezett az
olcsósági hullám
Muriny Sándor lőmészárosnál,
ahol
1 kg. elsőrendű hus 70 K.
Továbbá értesitem a vevőközö-
séget, hogy e hó 28-ától kezdve
minden nap friss virsli, szafaláde,
parizer, szatami és kolbasz kapha-
tó. Beccses pártfogásukat kérve,
tisztelettel
Muriny Sándor, Árpád-tér 24. sz.

Vadonatúj 4 tonnás Fiat
és **Büssig teher-**
autók és pótkocsik
raktáron Róka és Társa Automobil
r.-l. Budapest V., Csanády-utca
3. sz. Teherautótelepe. Telefon 46-01.

APRÓ HIRDETÉSEK

apró hirdetések ára havi díjtól 25 pengő 20 korona, minden további ad
3 kor. Vagy az újságpapírról 10 pengő 40 korona, minden további ad
1 korona - Vastag betűből szedett szavak kétszeresen számítanak.

VÉTEL

Uj
és használt butorok vé-
tele és eladása Ótmalom-
utca 9., Kigyó-utca mel-
lett.

Használt
varrógépet és kerék-
párokat magas áron ve-
szünk. - Rosenberg és
Hammer műszerészek.

ELADÁS

Házassándók
figyelmébe! Mielőtt buto-
rokat beszerezné, tessék
az árak iránt nálam ér-
deklődni. Fenyves, Piac
37. Kistemplombazár.

Papier- és fodrász-
munkák minden sz. Imabell munká-
kat készítek szépen, ju-
tányosan. Kész árak új
landóan raktáron. Deb-
reczeni Kossuth-utca 11.

Száraz tűzifa

felaprítva és
hasáb állapotban,
- hazaszállítva
megrendelhető. -
Cserép és téglá-
nagyban és
kicsinyben.
Cementlapok.
Fabehozatal és Ke-
reskedelmi R.-T.
telepen
Pestl. u. 2. sz.
Telefon: 13-95.
Homokkerli (Gázgyár
és Közraktár közötti)
telepen
Telefon 13-96

Cserépkályának,
Porcellántűzhelyek na-
gyon szép kivitelben
kaphatók: Tóth József,
kerámiai üzlet. Telefon
10-92.

Írógépek

kellékek, irodai cikkek
gépleírások
nyomtatványok
legolcsóbban
özv. Ardó Miklósné
írógép cégnél
Simonffy-u. 2a II.
Telefon: 13-53.

Eladó
egy nagy asztali spór,
vendéglősnek is alkalm-
mas, ára 6000 korona
Domb utca 22/a.

Tűzálló
csomottéglak, chamott-
liszt kázanfalazáshoz,
- kályhákhoz, tűzhelyek-
hez: Tóth József kerá-
mikusnál, Timár u. 11.
Telefon: 10-92.

Eladó
fekete opédli. Boldog-
falva-utca 12.

Egy
ház azonnali beköltözés-
sel eladó József kir. her-
ceg utca 63.

Eladó
egy drb jókarban levő,
késztős tornyos tüz-
hely, kávémérésbe és
vendéglőbe is megfelel.
Vendég-utca 6. sz.

Eladó
3 db önlött kályha, -
Szepességi u. 27. sz.

Pianinó

elsőrendű gyártmány,
széles p. butordarab,
eladó. Cim a kiadóban.

Egy
alig használt téli kabát,
perzsa galérral és egy
antik ékszerviz alkalmi
áron eladó. - Steiner,
Piac utca 19., II. emelet.

Abroncsvas
kapható
a kiadóhivatalban

KERESLET

Aranyat,
ezüstöt, brilliansat, zö-
lgecedulát vesz legma-
gasabb nani áron Steiner
Mihály, Hatvan-utca 2
szám, I. emelet

Zongora-
hangolást, javítást,
- hosszú zongorák rövi-
dítését elvégálja Liska,
Bethlen 27

Fűszerszakkmban
járás kiszolgáló leány,
valamint egy boltiszolga
felvétetik. Lindenfeld J
Jenő fűszernagykereske-
dé ében.

Instruktort
keresek, ki a polgári
iskolai tantárgyakon ki-
vül héberrel is foglal-
kozik. Klein, Simonffy-
utca 29.

Komoly
nevelőnőt keresek má-
sodik középiskolás leány
mellé, a délutáni órákra,
ébed és vacsoráért Cim
a kiadóhivatalban.

Tanítónő

elvéllal tanítást
délutáni órákban,
rituális ebédoszt
ellenében.
Bővebbet
Aranybika Divatház.

Irodaszolgát
és pénzbeszedőt keres a
Magyar francia biztosító,
Piac utca 77.

Vincellér
felvétetik komencióra.
Olyan jelentkezzen, ki
szólóben, mint vincellér,
huzamosabb ideig volt.
Márkus Jenő, Hatvan-
utca 22

Model,
női akt jó fizetéssel ke-
restek. Cim a kiadóban.

Elcserélek

kertségi uri nagy
lakást, belvárosi
3-4 szobás lakás-
sal, ráfizetés mellett.
Cim a kiadóban.

Könyvelő
vagy könyvelő több
évi gyakorlattal fölve-
tik. Bethlen-utca 23.

Elárulítónő

jó keresetre Dégenfeld-
téri kenyéreladáshoz fel-
vétetik. Bethlen utca 23.

Keresek
a délutáni órákra két
éremista gyermek mellé
németül beszélő nőt Dr.
Kun Miklósné, Simonffy-
utca 1.

Használt
gépszilát keresünk -
megvételre, 8-10 cm.
szélességben Békési és
Lőw tűzifakereskedők
Homokkert. Bánffy-utca
4 Hungária-malom mel-
lett. Telefon 945.

Debreczeni
Közraktárba (Homok-
kert, Hid-utca 10.) hápis
kerestetik, nyugdíjas -
vagy rokkant ketona
éonvben részesül.
Ugyancott éjjeli ór is fel-
vétetik.

Tanulókat
felvesznek Morcenstern
Manó uriszabó, Szent
Anna-utca 2.

Bejárónő
kerestetik bizonyítvány-
nyal. Jelentkezzen Csapó
utca 26 Maradék ár-
uláz.

Irodai
gyakorlattal bíró kis-
asszony azonnali hely-
pórsre kerestetik. Hat-
van-utca 1, földszint.

VEGYES

Elektra
elektrotechnikai vállalat.
Cégtulajdonos Gold Sán-
dor. - Villanvilágítás,
motorok, csengőberende-
zéseket, javításokat leg-
intányosabban készít. -
Debreczen, Hatvan-utca
2, I. em. Telefon: 895.

A legújabb, tételen-
kénti vezetékre
rendszeresített
Forgalmi
adókönyv.
Kapható az
Alföldi
papirkereskedésben,
Hunyadi-utca 17.
(az újsághoz).
Telefon 14-86.

Asztalos
munkákat olcsón elvál-
tal Strausmann, Piac-
utca 2 Tanulót felve-
szek.

Irodával
2 szobás, telefonos, Piac
legjobb helyén, tőke-
befektetéssel vállalkozás-
hoz társulok. Ajánlatok
„Iroda“ jelgére.

Varrónő
házakhoz ajánlkozik. -
Értekezni 1 órától 2-ig
Hatvan utca 7., keresz-
tépület.

Főtéren
levő fűszerüzlethez tár-
sát keresek. Cim a kiadó-
ban.

Szathmári
asztalos - mindenféle
asztalos-munkákra olcsó
árjajánlattal szolgál. Rá-
kóczi 11.